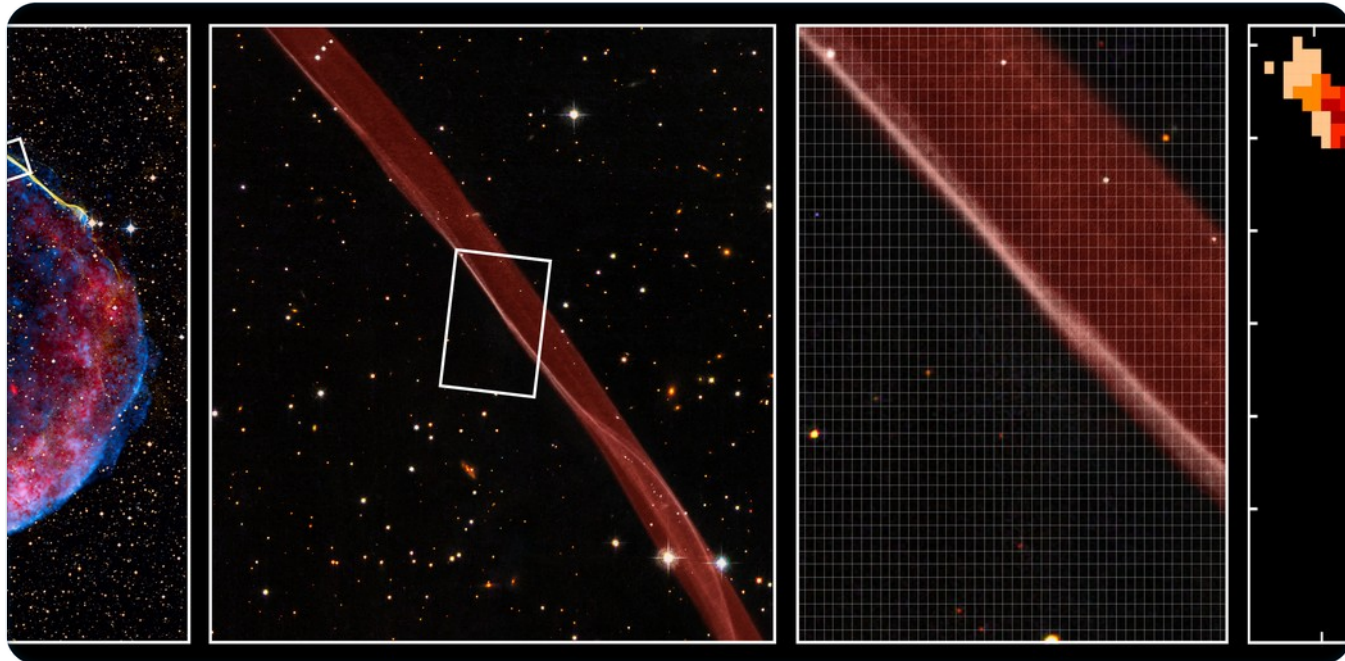

Na sledi kozmičnim žarkom do njihovih korenin

Kozmični žarki so delci, ki prihajajo iz globin vesolja in imajo izjemno visoke energije. Prinašajo nam zelo pomemben vzorec snovi iz daljnih delov vesolja. Toda magnetna polja v naši galaksiji in Osončju tako zavozljajo njihove poti, da jim ne moremo slediti nazaj do njihovega izvora. Sedaj pa so astronomi s pomočjo ostankov zvezde, ki je umrla pred tisoč leti, našli dokaze o tem, kje točno nastanejo kozmični žarki.

Pred davnimi časi, leta 1006, se je na južnem nebu pojavila nova pikica svetlobe. Sijala je tako svetlo, da je po svetlosti tekmovala kar z Luno in je bila vidna tudi podnevi! Izvor tega skrivnostnega telesa je bila velikanska zvezda, ki je doživela zelo dramatičen konec življenja: eksplodirala je! Astronomi eksploziji zvezde pravijo 'supernova'. Sedaj pa hitro zavrtimo čas naprej za okrog 1000 let. Astronomi so našli na nebu razpršene ostanke te starodavne zvezde. Svetleč in razširjajoč obroč snovi je vse, kar je ostalo. Del tega obroča lahko vidite na drugi sliki.

Ko so opazovali ostanke te supernove, so astronomi našli nekaj, čemur rečejo 'semena' kozmičnih žarkov. Te delce lahko vidijo, kako švigajo sem in tja v notranjosti ostanka zvezde. Vendar pa ti delci nimajo dovolj energije, da bi bili kozmični žarki...ne še. Astronomi menijo, da bi lahko 'zrasli' v kozmične žarke tako, da bi se zaletavali v snov v obroču. Na ta način bi sčasoma lahko pridobili dovolj energije, da bi odleteli v vesolje kot popolnoma 'odrasli' kozmični žarki!

COOL FACT

Astronavti imajo res čudovit razgled: vidijo polarni sij od zgoraj, ukrivljenost Zemlje in temno stran Lune. Povrh tega so astronavti na Skylabu, na vesoljskem raketoplanu, na postaji Mir in na Mednarodni vesoljski postaji poročali, da so videli čudne bliske svetlobe. Te povzročajo kozmični žarki, ki švigajo skozi njihove oči kot majčkeni naboji. Ko kak od teh kozmičnih delcev zadane živec v očesu, sproži lažen signal, ki ga možgani razumejo kot blisk svetlobe.

